

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 10 augustus 2023
Datum GS-besluit : 19 september 2023

Vragen nr. 57

Vragen van **de heer B.G.P. de Wit** (VVD) over aanpassing Reglement van Orde gemeente Hoorn.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 10 augustus 2023 door het lid van Provinciale Staten, **de heer B.G.P. de Wit** (VVD), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

De Statenfractie van de VVD Noord-Holland heeft via het Noord-Hollands Dagblad kennisgenomen van een verschil van inzicht tussen gemeente en provincie inzake de aanpassing van het Reglement van Orde van de gemeente Hoorn. Meer specifiek betreft het een amendement over het niet toestaan van lange inleidingen bij het stellen van schriftelijke vragen. Naar aanleiding van de berichtgeving in het NHD van 4-8-2023 hebben wij de volgende vragen aan het college:

VRAGEN

Vraag 1:

De gemeenteraad, in dit geval van Hoorn, heeft bij meerderheid een besluit genomen over aanpassing van het Reglement van Orde. Het college van B&W dient dit uit te voeren. Wat is in algemene zin de rol van de provincie bij dergelijke besluitvorming? Graag een verwijzing naar wettelijke taken en verantwoordelijkheden van de provincie.

Antwoord:

Eén van de kerntaken van de provincie is het interbestuurlijk toezicht op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, zoals vastgelegd in de Wet revitalisering Generiek Toezicht (Wet RGT). Als het bestuur van een gemeente, waterschap of gemeenschappelijke regeling een besluit neemt dat in strijd is met het recht of het algemeen belang kan de provincie dat besluit bij de Kroon voordragen voor schorsing of vernietiging. Na een melding onderzoekt de provincie of er mogelijk sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang. Wij maken een beoordeling of ingrijpen proportioneel is. Aan de hand van de

uitkomsten, nemen wij de beslissing om het besluit wel of niet voor te dragen aan de Kroon om geschorst en/of vernietigd te worden.

Het domein voor vernietiging van beslissingen door gemeentebesturen staat in artikel 132 lid 4 van de Grondwet. De grondslag voor Gedeputeerde Staten om een beslissing van het gemeentebestuur voor te dragen voor vernietiging staat in hoofdstuk 17 van de gemeentewet, artikel 268 en 273a (zie bijlage).

Vraag 2:

Op welke wijze is de bovengenoemde casus van de gemeente Hoorn bij de provincie op tafel gekomen? Heeft het college de casus zelf gesignaleerd? Zo ja, wat waren de overwegingen om deze op te pakken? Zo nee, wie heeft de casus aanhangig gemaakt en waarom is de provincie daar ontvankelijk voor geweest? Graag een toelichting op dit proces.

Antwoord:

15 Raadsleden van de gemeente Hoorn hebben gezamenlijk GS verzocht een raadsbesluit voor te dragen voor schorsing en vernietiging. Het gaat hier om het verzoek tot vernietiging van het besluit van de gemeenteraad van Hoorn 16 mei 2023, tevens houdende verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening, schorsing van dat besluit op grond van (artikel 132, vierde lid van de Grondwet jo artikel 268 e.v. Gemeentewet juncto 273 a Gemeentewet).

Vraag 3:

Welke afwegingen heeft het college gemaakt om een advies te formuleren richting het ministerie van Binnenlandse Zaken inzake bovengenoemde casus (lees: vernietiging van het raadsbesluit op het onderdeel van de wijziging bij schriftelijke vragen)? Wij bedoelen hier uitsluitend de procedurele afweging (niet de inhoud van het advies, zie vraag 4).

Antwoord:

Een besluit van een gemeentebestuur kan alleen voor vernietiging worden voorgedragen wanneer het in strijd is met het recht of het algemeen belang (artikel 268, vierde lid Grondwet). Daarbij bepaalt artikel 10:38 tweede lid van de Awb dat een besluit waartegen bezwaar of beroep kan worden ingesteld, niet kan worden vernietigd. Van belang is dat het vaststellen van een Reglement van Orde (RvO) een bevoegdheid is van de raad waartegen geen bezwaar of beroep kan worden ingesteld. Dat houdt in dat artikel 273a, derde lid Gemeentewet van toepassing is en het onderhavige besluit voor vernietiging in aanmerking kan komen.

Vraag 4:

Op basis van welke (juridische) argumenten komt het college – kennelijk – tot een ander oordeel over de toelaatbaarheid van het betreffende amendement. Hoe verhouden deze argumenten zich tot het feit dat de in Hoorn gewijzigde werkwijze voor schriftelijke vragen ook in de Tweede Kamer en andere gemeenten, waaronder in Hilversum zo wij hebben begrepen, gehanteerd wordt? En hoe verhouden deze argumenten zich tot de argumenten die de gemeente Hoorn heeft betoogd over de toelaatbaarheid van het amendement?

Antwoord:

Het verzoek van de raadsleden om het raadsbesluit voor te dragen voor vernietiging is op z'n merites beoordeeld zonder kennis te nemen van de RvO's van andere gemeenten en deze te laten meewegen in het oordeel. Het oordeel is puur gebaseerd op de vraag die voortvloeit uit artikel 273a van de gemeentewet of de onderhavige beslissing in aanmerking komt voor vernietiging, oftewel "is de beslissing in strijd met het recht of het algemeen belang". Het feit dat volgens het onderhavige besluit de griffier verzoeken van raadsleden niet mag/hoeft door (te) zetten naar het college als het niet aan bepaalde vormvereisten voldoet correspondeert niet met het gebod dat het college "de raad mondeling of schriftelijk de door één of meer leden gevraagde inlichtingen geeft" (Gemeentewet artikel 169 lid 3).

Wij hebben op indicatie van de griffier van Hoorn wel kennisgenomen van het RvO van de Tweede Kamer, maar de verschillen tussen beide RvO's op dit punt zijn fundamenteel waardoor het beschouwen van het RvO van de Tweede Kamer als precedent voor Hoorn op dit punt mank gaat.

Het belangrijkste verschil is dat de uitzonderingsgronden voor het doorzetten van vragen van Tweede Kamerleden naar de minister niet de vorm, maar enkele expliciet omschreven inhoudelijke zaken betreffen, zoals het in de vragen niet in acht nemen van opgelegde geheimhouding, het aansporen tot onwettige handelingen of bedreiging van een persoon.

Vraag 5:

De VVD-fractie in Hoorn roept het college van GS op tot het maken van excuses. Is het college voornemens om richting de gemeenteraad van Hoorn te communiceren over het aan het ministerie gegeven advies? Hoe zijn de contacten bestuurlijk met het college van B&W van Hoorn gelopen in het proces om tot het advies te komen?

Antwoord:

Zowel ambtelijk als bestuurlijk is er, vooruitlopend op de beslissing van GS, diverse keren in verschillende samenstellingen met zowel de griffier als burgemeester van Hoorn contact geweest. De brief aan de minister is in afschrift aan de gemeenteraad, het college en de (vertegenwoordiger van de) indieners van het verzoek toegezonden.

Vraag 6:

Het is publiekelijk bekend, vanuit berichtgeving in het NHD, dat diverse politieke partijen in Hoorn het niet eens zijn met het genomen meerderheidsbesluit van de gemeenteraad van Hoorn. Enerzijds vinden wij dat de provincie geen onderdeel van lokale besluitvorming zou moeten (willen) worden. Anderzijds vinden wij dat de provincie een taak heeft om lokale besluitvorming te toetsen aan geldende wet- en regelgeving. Wij zien dit als een dilemma: wanneer pakt de provincie een rol, en wanneer juist niet? Hoe reflecteert het college op dit dilemma? Voorziet u een risico dat de provincie vaker betrokken wordt bij lokale besluitvorming op basis van de nu voorliggende casus met Hoorn? Zo ja, hoe gaat u hiermee om (doelend op het proces, bijvoorbeeld in contact met gemeenteraad/college van B&W)?

Antwoord:

Wij delen uw dilemma en willen uitdrukkelijk aangeven dat wij als dagelijks bestuur van de provincie ons niet willen mengen in aangelegenheden die de autonomie van de gemeente raken. Wij onderzoeken dan ook niet uit eigen beweging of een bestuurlijke beslissing van een gemeente in aanmerking komt voor vernietiging maar doen dat uitsluitend op verzoek of als daar een nadrukkelijke aanleiding voor is. De enige vraag die wij dan beantwoorden is of de betreffende beslissing in strijd is met het recht of algemeen belang en daardoor in aanmerking komt voor schorsing of vernietiging.

Buiten de zorgvuldigheid en de terughoudendheid die wij zelf hierin betrachten zijn wij ook van mening dat de waarborgen die de wetgever heeft opgenomen in wet- en regelgeving en het feit dat de finale beslissing voor een vernietiging niet bij de provincie, maar via een koninklijk besluit bij de minister ligt, voldoende bescherming biedt aan de autonomie van een gemeente.

In het onderhavige geval gaat het niet om een beslissing in het sociale of fysieke domein waarin gemeenten autonoom kunnen opereren en waartegen een rechtsgang mogelijk is als de burger in zijn of haar belang wordt geraakt. De betreffende beslissing gaat om de positie van volksvertegenwoordigers en de mate van vrijheid of beperking waarin zij hun werk kunnen doen. De beslissing bij meerderheid van de raad dat een derde persoon (griffier) verzoeken om inlichtingen van een individueel raadslid aan het college kan tegenhouden omdat het naar zijn of haar mening niet "kort en duidelijk" is of niet "iedere volzin vragend is gesteld" raakt het functioneren van de individuele volksvertegenwoordigers in hun taak tot regelen en besturen inzake de huishouding van de gemeente.